

ОСВРТ НА РЕАГОВАЊЕ ЈЕДНОГ КВАЗИ УДРУЖЕЊА ГРАЂАНА НА НАШЕ КРИТИКЕ НАЦРТА ЗАКОНА О РАЧУНОВОДСТВУ И РЕВИЗИЈИ

На наше критике изнете поводом Нацрта закона о рачуноводству и Нацрта закона о ревизији, које смо објавили у претходним бројевима овог часописа под насловима: „*Нацрт Закона о рачуноводству и нацрт Закона о ревизији као стратегија придруживања ИФАС-у*“, „*Нацрт закона о рачуноводству поново се подмеће као кукавичије јаје*“, „*Осврт на Нацрт новог Закона о ревизији*“, „*Неадекватност примене МСФИ за мала и средња правна лица у Србији*“, и „*Поводом памфлета – ко и зашто изврће руглу глобалне стандарде и професионалне рачуновође*“, нашло се прозваним и огласило квази удружење грађана под називом СРРС, које је у часопису који издаје објавило памфлет у форми „обавештења“, а на интернет страници и „писмо“ насловљено на име једног од аутора наведених чланака.

У том „обавештењу“ и „писму“ није изнет ни један аргумент ни чињеница којима се оспоравају критике које смо изнели у наведеним чланцима на нацрте Закона о рачуноводству и Закона о ревизији. Напротив, у одсуству аргумената, примитивним уличним вокабуларом, изнет је низ увреда на рачун нашег часописа, његових аутора и привредног друштва као издавача. Наведено „обавештење“ и „писмо“ дају најбољу слику тог „професионалног регулаторног тела рачуновођа“, како себе представља то удружење. Говор мржње и примитивни улични вокабулар коришћени у тим памфлетима дају најбољи одговор на њихово питање „*ко и зашто изврће руглу глобалне стандарде и професионалне рачуновође*“. Позната изрека каже да „ништа није мучније него кад се простак дигне у висину“, што би рекао Јован Скерлић (наш познати књижевни критичар 1887–1914) „не треба бити кока и носити јаја да би се препознао муњак“.

Фрустрације и говор мржње испољени у наведеним памфлетима, последица су тога што су њихова „кукавичија јаја“ у форми нацрта Закона о рачуно-

водству и Закона о ревизији, после наших критичких чланака постала муњак из којих се неће излећи кукавичини потомци.

Чињенице и аргументи које смо изнели у наведеним чланцима покушали су да оспоре на себи својствен, дилетантски начин, па смо прозвани да у вези са тим дамо додатни осврт.

Као прво, у објављеном „писму“ покушавају да објасне немогуће, да су термини „*савез*“ и „*удружење*“ синоними у српском језику и да имају исто значење, јер се тобоже на енглеском језику преводом истом речју, „association“.¹ Господо, па ви не знате ни српски, а упуштате се у значење и тумачење тих појмова на енглеском. За то вам није потребан речник енглеског, јер тамо то не пише, већ погледајте српски Закон о удружењима („Службени гласник РС“, бр. 51/09 и 99/11), у члану 7. стоји: „*удружење се може удруживати у савезе и у друге асоцијације у земљи и иностранству (у даљем тексту: савези)*“. Такође, у овом закону, у одредбама о законитости рада, стоји: „*удружење остварује активности у складу са законом, статутом и другим општим актима, као и правилима савеза чији је члан*“. Овим законом удружење је дефинисано као „*добровољна и невладина недобитна организација заснована на слободи удруживања више физичких или правних лица, основана ради остваривања и унапређења одређеног заједничког или општег циља и интереса, који нису забрањени Уставом или законом*“. Према

¹ У енглеском језику реч **удружење** има више значења, као што су: *association, partnership*, и др. која се користе у зависности од тога о којем и каквом удружењу је реч. На пример, *удружење грађана* преводи се као *civic organization*, а *стручно удружење рачуновођа* као *professional accountants association*, и др. Реч **савез** преводи се као: *alliance, coalition, union* и др. у зависности о којем и каквом савезу је реч. Тако на пример, *савез рачуновођа* као форма удружења друштава рачуновођа превео би се као *accountants union*, и др.

томе, закон јасно прави разлику између правне форме „**удружења**“ у које се непосредно удружују физичка или правна лица и правне форме „**савеза**“ у који се удружују удружења, односно који једино могу основати више удружења. Дакле, господо, нисмо вам ми криви што у вашем статуту незаконито у називу удружења користите назив правне форме „савез“ чиме стварате заблуду да сте „савез“ као удружење струковних друштава рачуновођа и ревизора, а у ствари сте најобичније „добровољно удружење грађана“ које се лажно представља као „савез“. Према томе, ваше удружење, које у свом називу користи назив правне форме „савез“ коју нема, сходно закону не би ни могло бити регистровано под тим називом, јер тиме доводи у заблуду, прво своје чланове, а и све остале који по било којем основу успостављају пословну сарадњу са тим фактичким субјектом.² Као што предузетник не може у свом називу имати било коју ознаку правне форме привредног друштва, јер то није, нити привредно друштво може у свом називу имати правну форму коју нема, као што је „холдинг“, „пословна заједница“ и сл., тако ни удружење грађана не може у називу имати ознаку правне форме „савез“, коју нема. Према томе, сва ваша дилетантска објашњења да термин „савез“ значи исто што и термин „удружење“ бесмислена су и смешна.

Друго, што се тиче оспоравања законитости статута тог удружења, у нашем чланку изнели смо чињенице на основу изворних докумената које смо у чланку навели. Иначе, да ли смо говорили истину или не, најбоље сведочи садржај писма које је 2005. године председник Скупштине Савеза РР Србије упутио надлежним органима у вези са незаконитостима у том Савезу. Део тог писма садржан је у чланку „**Осврт на нека питања у вези са уређењем статуса рачуноводствене професије**“, који је објављен у „Привредном саветнику“, бр. 10/2005, а које гласи:

„...Савез рачуновођа и ревизора Србије као друштвена организација уписан је у регистар друштвених организација код Министарства унутрашњих послова Републике Србије, Секретаријата у Београду под редним бројем 26. Овај упис у смислу члана 23. Закона о друштвеним организацијама и удружењима грађана извршен је на основу Самоуправног споразума о удруживању друштава рачуновођа и ревизора Србије бр. 212-1-161/91 од 8.10.1991. године. Споразум представља највиши нормативни акт Савеза, због чега сви остали акти морају бити са њим усаглашени. **Органи Савеза су у више наврата доносили Статут Савеза, али је**

Министарство унутрашњих послова увек одбијало захтев за регистрацију Статута. Последњи пут Министарство унутрашњих послова, Секретаријат у Београду својим решењем бр. 212-1-42/00 од 30. априла 2001. године одбио је захтев Савеза да региструје Статут који је донела Скупштина Савеза на седници од 18. фебруара 2000. године. Против овог решења Савез је изјавио жалбу, коју је другостепени орган одбио решењем број 03-212-303/2001 од 21. јуна 2001. године. **Против овог решења Савез је тужбом покренуо управни спор код Врховног суда Србије, али је суд пресудом У. бр. 2342/01 од 20. марта 2002. године одбио тужбу Савеза. Према томе, Савез нема Статут који је верификовао надлежни орган, па је дужан да примењује Самоуправни споразум. Међутим, све активности у Савезу обављају се по неважећем Статуту, због чега су те активности нелегалне и нелегитимне. Органи у Савезу (Скупштина, Управни одбор, Надзорни одбор и генерални секретар) изабрани су по неважећем Статуту, због чега су и они нелегални и нелегитимни. Самоуправни споразум, који је једино важећи, предвиђа другачију организацију Савеза. Кривац за овакво стање је нелегални генерални секретар Савеза који је од мене, као председника Скупштине, осталих чланова Скупштине и друштава прикривао ове податке. Ја сам сазнао за ове чињенице тек 25. фебруара 2005. године од службених лица Министарства унутрашњих послова, Секретаријата у Београду, Управе за управне послове, када сам се интересовао за начин тражења управног надзора над радом Савеза. Из списка предмета код Министарства унутрашњих послова се може закључити да генерални секретар за сво време од како је нелегално изабран на место генералног секретара, што је било пре неколико година, није хтео да поступи по примедбама МУП-а и да предузме мера које је био дужан да предузме како би се донео Статут који би био усаглашен са Самоуправним споразумом и законом.....**

Све активности Савеза обављају се преко предузећа Рачуноводство доо, због чега Савез трпи огромну штету. Приходи од издавачке делатности и семинара сливају се, не у Савез, већ у предузеће Рачуноводство доо које је од тих средстава купило ексклузиван пословни простор у Београду.....

Друштва рачуновођа и ревизора по општинама су маргинализована, многима од њих супротно Самоуправном споразуму одузет је статус правног лица и стављена су у функцију остваривања прихода за предузеће Рачуноводство доо. Највећи број друштава нема ни минимална средства да покрије најнужније трошкове, јер су приходи централизоване и одлазе у предузеће. У односу на ранији период знатно је смањен број друштава. МУП је одбио регистрацију Статута управо да би заштитио статус друштава која су добровољно и равноправно приступила Споразуму.

Проф. др Мирко Кулић“

2 У члану 30. став 1. тачка 2) Закона о удружењима („Службени гласник РС“, бр. 51/09 и 99/11), прописано је да ће регистратор решењем одбацити регистрациону пријаву удружења „ако је назив удружења заменљив са називом другог удружења, изазива забуну о удружењу, његовим циљевима или у погледу тога о каквој се врсти правног лица ради“. Такође, у одлуци Уставног суда Републике Србије У. бр. 108/97 из 1997. године, на коју се позивају надлежни из тог Савеза стоји следеће: „...Из ових одредаба Закона произлази да се друштвене организације, односно **удружења грађана, могу удруживати у савез** путем самоуправног споразума, који закључују односне организације и удружења на начин утврђен њиховим статутима“.

Међутим, и поред наведене правоснажне пресуде Врховног суда Србије, У. бр. 2342/01 од 20. марта 2002. године, о одбијању регистрације незаконито донетог Статута тог Савеза, у свом немуштом објашњењу изнетом у наведеном „писму“ сада надлежни из тог Савеза покушавају да манипулишу одлуком Уставног суда У бр. 108/97 из 1997. године, којом се констатује општепозната чињеница да је скупштина СРРС била надлежна за доношење статута. Међутим, битна чињеница наведена у тој одлуци Уставног суда је та, да се тај суд огласио „**ненадлежним да одлучује о мандатима чланова скупштине Савеза и међусобној сагласности статута Савеза и Споразума**“ што је најважније питање у тој правној ствари. О томе се касније, после пет година (2002), изјаснио Врховни суд Србије у својој пресуди У. бр. 2342/01, којом је пресудио да је скупштина Савеза на **незаконит начин**, супротно *Самоуправном споразуму о удруживању друштава рачуновођа и ревизора Србије бр. 212-1-161/91 од 8.10.1991. године, донела спорни статут на седници одржаној 11.04.1997. године*. Тај незаконито донет статут никада није био регистрован у регистру код надлежног Градског секретаријата унутрашњих послова Београда, како је у претходно наведеном писму надлежним органима о незаконитостима у раду тог Савеза навео председник скупштине тог Савеза.

Треће, у вези са **перфидном приватизацијом Савеза путем оснивања предузећа „Рачуноводство“ доо** у „писму“ се даје дилетантско објашњење како наводно „...*Позитивни прописи омогућавају удружењу да оснује привредно друштво, тако да удружење чији обим обављања привредних делатности је већег обима, те делатности треба да обавља преко привредног друштва. На тај начин су и равноправни учесници, са другим субјектима, који на отвореном тржишту обављају те делатности*“. Пре свега, ово објашњење није тачно јер према члану 37. Закона о удружењима, удружење може непосредно да обавља и привредну или другу делатност којом се стиче добит у складу са законом којим се уређује класификација делатности, под условима: 1) да је делатност у вези са његовим статутарним циљевима; 2) да је делатност предвиђена статутом; 3) да је делатност мањег обима, **односно да се делатност обавља у обиму потребном за остваривање циљева удружења**.

Према томе, сходно законским одредбама удружење може непосредно да обавља привредну делатност без икакве потребе за оснивањем привредног друштва преко којег би обављало те делатности „**у обиму потребном за остваривање циљева удружења**“. Међутим, разлог за оснивање предузећа није у немогућности обављања привредне делатности, већ у **немогућности расподеле добити** коју удружење оствари непосредним обављањем привредне делатности. Наиме, према члану 37. став 6. Закона о удружењима, „**удружење нема право да остварену добит од привредне или друге делатности расподељује својим оснивачима, члановима, члановима органа удружења, директорима, запосленима или са њима повезаним лицима.**“ С обзиром на то да би

Савез непосредним обављањем привредне делатности остваривао значајну добит која се не би могла расподељивати директорима и запосленима, то је сва привредна делатност Савеза пренета на предузеће „Рачуноводство“ доо које остварује значајну добит и расподељује је директорима и запосленима, а делом те добити покрива пословне губитке које остварује Савез јер је обављање делатности пренео на то предузеће. Међутим, **најважнија ствар у свему томе је начин на који је основано предузеће „Рачуноводство“ доо, колики је удео Савеза у капиталу тог предузећа а колики директора и запослених, и сразмерност улога Савеза с једне стране и директора и запослених с друге стране и њиховог удела у капиталу.**

Наиме, у случају оснивања предузећа за обављање привредних делатности, било би нормално да Савез има удео у капиталу од 100%, јер је он у то предузеће као оснивачки улог унео непокретности, покретну имовину, право коришћења знака Савеза и искључива издавачка права на сталним и повременим публикацијама. Међутим, на основу тог улога његов удео у капиталу је свега 26%, а директора и запослених 74%. Очигледно је у питању несразмерност улога и удела у капиталу тог предузећа, с једне стране Савеза, а с друге стране директора и запослених.

Та несразмерност између улога и удела остварена је незаконитим начином оснивања тог предузећа и незаконитом докапитализацијом 2003. године, повећањем удела само за директоре и запослене чији је ранији удео од 58,1% повећан на 74%, а удео Савеза смањен са 49,1% на 26%. То је остварено тако што је **исто физичко лице** (генерални секретар) без правне легитимације за заступање Савеза, у име тог Савеза и у име предузећа „Рачуноводство“ доо потписало уговор о оснивању тог предузећа. У питању је правно недопустив једнострани уговор који исто физичко лице закључује само са собом, с једне стране у име Савеза, а с друге стране у име тог предузећа. Поред тога што је при потписивању уговора о оснивању тог предузећа исто физичко лице као нелегитимни законски заступник Савеза потписало уговор у име тог Савеза и у име новооснованог предузећа „Рачуноводство“ доо чији је то лице сувласник, **тим уговором је на штету Савеза без накнаде уступило свом предузећу пословни простор са канцеларијским намештајем и магацински простор, затим искључива имовинска права и издавачка права на сталним и периодичним публикацијама, као и право коришћења знака Савеза.**

Данас се све главне активности Савеза обављају преко предузећа „Рачуноводство“ доо па се и приходи од издавачке делатности и семинара сливају не у Савез, већ у предузеће „Рачуноводство“ доо Власници предузећа „Рачуноводство“ доо који истовремено заступају и Удружење под називом „Савез РР Србије“, **назив „савез“ користе само као плашт којим су оденули своје предузеће**, да би користећи назив, знак и пословни простор Савеза, обезбедили себи повољнију позицију на тржишту, и држали у заблуди кориснике услуга и своје чланове, **понавља-**

јући стално исту мантру о Савезу као „једином професионалном телу“ чланици IFAC-а чији се сертификати признају у целом свету.

Претходно су наведени довољни докази и чињенице на основу којих би надлежни државни органи морали да преиспитају целокупно половање овог квази система под плаштом Удружења грађана под називом „Савез РР Србије“, предузећа „Рачуноводство“ доо и „Института за рачуноводство и ревизију“ доо. Пре свега, статусну промену Савеза РР Србије у Удружење грађана под називом: Савез РР Србије, сразмерност имовинских улога и удела у капиталу предузећа „Рачуноводство“ доо и „Институт за рачуноводство и ревизију“ доо, основ за расподелу добити и расподелу добити предузећа „Рачуноводство“ доо, трансферне цене повезаних лица, опорезивање пренетих и коришћених ауторских права и права интелектуалне својине и др. Такође, и Агенција за привредне регистре би морала да преиспита незакониту регистрацију правне форме „удружења“ под називом правне форме „савез“ извршену супротно члану 30. став 1. тачка 2) Закона о удружењима.

Надамо се да је правда достижна, јер је неправда било где претња правди свугде.

Четврто, иначе, када је у питању валидност сертификата, које издаје квази удружење СРРС, званично тумачење дало је Министарство финансија Републике Србије у мишљењу бр. 011-00-00186/2007-16 од 20.07.2007. године, које гласи:

„У свом допису број 011-00-00186/2007-16 од 25.06.2007. године, Министарство финансија је јасно одговорило на ово питање, па у том смислу цитира његов део: „Сертификати о стеченим професионалним звањима овлашћени јавни рачуновођа – овлашћени ревизор, које је издао Савез рачуновођа и ревизора Србије, не могу да буду изједначени са сертификатима које је Савезно министарство финансија издало на основу овлашћења из Закона о ревизији рачуноводствених извештаја („Службени лист СРЈ“, бр. 30/96, 74/99, 1/00 и 71/01), јер је овим законом само Савезно министарство финансија имало овлашћење да даје решење о професионалном звању овлашћени ревизор.“

Из цитираног текста произлази да, према члану 73. ст. 2. и 3. Закона о рачуноводству и ревизији („Службени гласник РС“, бр. 46/06), нису признати сертификати и лиценце за професионална звања овлашћени јавни рачуновођа које је издао Савез рачуновођа и ревизора Србије, већ само сертификати за професионална звања овлашћени ревизор које је издало Савезно министарство финансија (што је и у самом писму потврђено), као и сертификати и лиценце за звања овлашћени ревизор које издаје Комора овлашћених ревизора, у складу са својим актима и са Законом.“

Пето, када је реч о „судбини“ овлашћених рачуновођа, који су то звање стекли код ранијег Југословенског удружења рачуновођа (ЈУР), сада регистрованог Удружења рачуновођа и ревизора Србије (УРРС), они сигурно имају бољи статус у односу на чланове квази удружења СРРС, за које је то удружење тобоже забринато. Пре свега, не плаћају високе чланарине као услов за стицање и обнављање незаконитих лиценци за обављање рачуноводствених послова, нико их не уцеђује губитком такве лиценце ако не присуствују одређеним семинарима и ако се не претплаћују на одређене часописе и литературу, као што од својих чланова захтева квази удружење СРРС. Број претплатника најбољи је показатељ квалитета публикација и консултантских услуга које пружа „Привредни саветник“, што нас обавезује да у наредном периоду својим претплатницима **издајемо дипломе**, како у „писму“ кажете, „великог формата“ о **стручној оспособљености и обављеној континуираној едукацији**, које ће одражавати стварну професионалну оспособљеност и обученост за обављање рачуноводствених послова.

Шесто, у „писму“ се истиче да смо у допису достављеном неким члановима Владе Републике Србије поводом нацрта Закона о рачуноводству и нацрта Закона о ревизији, изнели „разна трачарења“, па у наставку дајемо текст тог дописа на основу које читаоци могу оценити валидност у њему изнетих аргумената.

*
* *

Текст писма достављеног члановима Владе Републике Србије

„На интернет страници Министарства финансија Републике Србије објављени су *Нацрт закона о рачуноводству* и *Нацрт закона о ревизији* са позивом на учешће у јавној расправи о тим нацртима закона у периоду од 17–23. октобра 2012. године. Овако кратак рок од 5 дана за јавну расправу, као и начин да се примедбе, предлози и сугестије достављају чиновницима тог министарства путем мејла, упућује на намеру предлагача да само формално испуни ту процедуралну обавезу, без суштинске јавне расправе и даје могућност да се негативне примедбе занемаре или другачије интерпретирају у образложењу са одржане јавне расправе.

Ипак, и поред кратког рока за јавну расправу, благовремено смо предлагачу нацрта закона доставили примедбе, које смо у форми чланака објавили у часопису „Привредни саветник“, бр. 20/2012, са намером да транспарентно упознамо ширу стручну јавност са лошим решењима и негативним последицама ако би предложена решења била усвојена од стране Владе и парламента.

Детаљнија анализа предложених решења садржаних у нацртима наведених закона показује да су она веома лоша за нашу привреду, нису у складу са правним тековинама ЕУ, а њихово усвајање изазвало би веома негативне последице по целокупну

привреду. Осим тога, познаваоци ове области могу лако закључити да су неке норме скројене по мери одређене интересне групе, на штету привреде и јавног интереса у целини.

1. Главна негативна решења у Нацрту закона о рачуноводству су:

1. У образложењу Нацрта закона о рачуноводству, као главни циљ наведено је усклађивање са Директивама ЕУ, док су предложена решења супротна тим директивама. Као прво, Нацртом закона предлаже се увођење три нивоа регулативе финансијског извештавања уместо садашња два. Сада се код нас примењују (1) потпуни Међународни стандарди финансијског извештавања (МСФИ) за велика и средња правна лица и (2) посебан подзаконски акт (правилник) Министарства финансија за мала правна лица и предузетнике. Међутим, у члану 2. тачка 8) Нацрта закона о рачуноводству предлаже се и трећи ниво регулативе, кроз обавезну примену Међународних стандарда финансијског извештавања за мале и средње ентитете (МСФИ за МСЕ), чија примена није одобрена у ЕУ. Према оцени надлежних тела ЕУ ове стандарде доноси Одбор за Међународне рачуноводствене стандарде (IASB), приватно нетранспарентно тело које се финансира из приватних донација, пре свега од стране ревизорских фирми и мултинационалних компанија, што доводи до сукоба интереса у погледу стварне независности доносиоца међународних рачуноводствених стандарда и њиховог истинског служења јавном интересу. Осим тога, оцењено је да су стандарди за мале и средње ентитете (МСФИ за МСЕ) неразумљиви и нејасни, па би њихова примена у пракси захтевала додатна објашњења доносиоца, произвела би додатне трошкове њихове примене, као што су обука кадрова, измене софтвера, додатне анализе и др. Такође, самим стандардима предвиђена је њихова измена сваке треће године, што би додатно повећавало трошкове њихове примене.

У вези са применом рачуноводствених и ревизорских стандарда **треба доследно применити прописе и праксу земаља чланица ЕУ**, што значи да треба прописати **обавезну примену потпуних МСФИ за котирајуће компаније**, а осталим субјектима дати право избора између потпуних МСФИ и националних стандарда које треба донети у складу са одговарајућим директивама ЕУ и МСФИ, што је прихваћена пракса у земљама ЕУ. Предлагање да се поред потпуних МСФИ обавезно примењују и посебни МСФИ за МСЕ (мале и средње ентитете), **чија примена није одобрена у ЕУ**, јасно показује **чији су интереси заступљени у нацрту закона**, јер се овде ради о комерцијалним интересима једног квази удружења грађана под називом „Савез рачуновођа и ревизора Србије“ (СРПС), које је 2009. године издало преводе тих стандарда под називом „*IFRS за SME*“, чију би продају путем обавезне примене требало да **промовише нови Закон о рачуноводству**. Сада издавач тих стандарда превод „*IFRS за SME*“ продаје по цени од 60,00 евра, а превод потпуних МСФИ по

цени од 14.000,00 динара. То јасно показује **ко ће имати непотребне трошкове и штету, а ко корист од примене таквих прописа о рачуноводству**. Према томе, за разлику од ЕУ, где се сви прописи који се примењују објављују на интернету и бесплатно су доступни свим корисницима на језицима чланица, и онима ван ЕУ, **Нацртом закона о рачуноводству промовише се комерцијална продаја превода стандарда** од стране приватних издавача. Да ли то представља усаглашавање са правним тековинама ЕУ, како је наведено у образложењу, или је у питању заступање интереса приватних издавача тих стандарда, није тешко закључити.

2. У члану 2. под тачком 16) као професионална регулатива, осим рачуноводствених стандарда и стандарда ревизије, предвиђен је и Кодекс етике за професионалне рачуновође (Code of Ethics for Professional Accountants). У тачки 18) тог члана дефинисано је да је **Кодекс етике за професионалне рачуновође кодекс који је установила професионална организација**, на основу Кодекса етике за професионалне рачуновође Међународне федерације рачуновођа (IFAC). Другим речима, IFAC-ов кодекс је овде само изговор, јер он неће имати никакав значај, с обзиром на то да се предлаже примена кодекса који „**је установила професионална организација**“. У Нацрту закона о рачуноводству није наведено која је то организација, и на основу којих критеријума је проглашена професионалном организацијом, већ то индиректно произлази из другог нацрта закона, тј. Нацрта закона о ревизији, којим се у члану 12. помиње професионално тело које је члан Међународне федерације рачуновођа (IFAC), а то је сада поменути СРПС.

Овом одредбом се прикривено промовише квази удружење – СРПС као једина професионална организација рачуновођа у Србији само на основу формалног чланства у IFAC, не улазећи у суштину, тј. како је 90-их година трансформисан дотадашњи СРПС у садашњу квази форму удружења грађана под истим називом СРПС, која стручна лица воде то удружење, које су им школске и стручне квалификације из области рачуноводства и ревизије и како су стечене, какав су им кредибилитет и репутација у стручној јавности мерени бројем консултантских услуга које пружају рачуновођама у односу на друге организације које пружају исте услуге, као и бројем претплатника на публикације које заједнички издаје то квази удружење грађана и приватно предузеће Рачуноводство доо, чији су власници иста лица.

Давањем „бланко“ овлашћења квази удружењу грађана да установи кодекс етике за рачуновође, подразумева се да би оно то прописивало: услове да сви рачуновође, као прво, морају бити чланови тог удружења уз плаћање високе периодичне чланарине; да морају куповати њихове часописе и друге преводе страних публикација које су неупотребљиве за конкретну примену у нашој пракси, што је упућенима јасно и доказано; да, без обзира на школску спрему, радно искуство и друге стручне квалификације, ра-

чуновође морају код њих да полагају испите за стицање тзв. „професионалних квалификација“ које су установили; да дају и одузимају лиценце за обављање послова рачуноводства, односно, другим речима, да буду законом изузети од закона.

„Бланко“ овлашћење предложено законом да професионална организација установљава обавезујући **Кодекс етике за професионалне рачуновође**, супротна је Уставу Републике Србије, којим се јемчи слобода политичког, синдикалног и **сваког другог удруживања и право да се остане изван сваког удружења**. Предложена норма крши ово уставно право, јер би се неучлањењем у квази удружење губило право на рад на пословима рачуноводства, с обзиром на то да само његови чланови могу да стичу „професионалне квалификације“ које би биле предуслов за сваки рад на тим пословима.

Ово квази удружење грађана већ спроводи сертификацију свог чланства на начин супротан важећем српском стандарду ISO/IEC 17024 – Општи захтеви за тела која врше сертификацију особа („Службени гласник РС“, бр. 92/2012) јер не испуњавају основне услове прописане за сертификационо тело (обуку за стицање њихових квази сертификата искључиво врше привредна друштва чији је СРРС један од оснивача, нема независно финансирање јер се финансира путем дивиденде од тих привредних друштава а и не располаже довољним бројем запослених стручних лица за тако озбиљан посао).

3. Одредбе о објављивању у „Службеном гласнику РС“ превода потпуних МСФИ и МСФИ за МСЕ, конфузне су, непрецизне и дају могућност различитог тумачења код примене у пракси (члан 19. став 2. Нацрта закона). Није прописано ни ко утврђује превод, ни када га објављује и да ли се у „Службеном гласнику РС“ објављује само одлука о утврђеном преводу или и текст превода стандарда. Садашња, кудикамо прецизнија одредба о преводу и објављивању превода замењује се конфузном и нејасном одредбом како би се у пракси могло манипулисати објављивањем превода стандарда. Подсетимо на то да је у „Службеном гласнику РС“, бр. 77/10 објављен фалсификован превод одредбе МРС 21 – Ефекти промена курсева страних валута, ради оправдања ранијих погрешних тумачења о обавезном курсирању примљених и датих аванса у инострану валуту у каснијем периоду после извршеног плаћања, које у својим публикацијама промовише приватни преводилац тих стандарда – квази удружење грађана – „Савез рачуновођа и ревизора Србије“, чији су приватни интереси уграђени у многа решења у нацртима предложених закона. Тек након више наших интервенција код Одбора за Међународне рачуноводствене стандарде (IFAC-а), надлежно министарство невољно је објавило исправку погрешног превода у „Службеном гласнику РС“, бр. 95/10.

4. Одредбама о поверавању вођења пословних књига и састављања финансијских извештаја (члан 13), поред осталих услова прописане су „**професионалне квалификације**“ без било које друге одредбе шта се подразумева под тим квалификацијама, па се

може тумачити да се тим одредбама даје безусловно овлашћење „професионалној организацији“, тј. СРРС, да својим кодексом професионалне етике то питање уреди као обавезујуће.

Иначе, у закону **треба да буду уређена само стручна звања у ревизији**, као сада, **а не и стручна звања у рачуноводству**, јер то не постоји у законима ниједне европске земље. Стручна звања за **рачуновође** (лица која, поред осталог, састављају финансијске извештаје привредних субјеката) уређују се **актима истинских струковних удружења рачуновођа и других субјеката који се професионално баве едукацијом рачуновођа, а послодавци својим општим актима одређују која ће стручна лица ангажовати за те послове, имајући у виду то да су по закону послодавци одговорни за вођење пословних књига и састављање финансијских извештаја**. С обзиром на то да по закону имају потпуно одговорност за вођење пословних књига и састављање финансијских извештаја, **послодавцима се не може ускратити право на избор стручног лица којем ће поверити те послове**. То подразумева да се законом не може дати монопол једној организацији да додељује сертификате о стручности рачуновођа (као што је било у периоду 1993–2001. године), **јер то неминовно ствара корупцију, повећава трошкове обављања тих послова, узрокује трошење времена на непотребним пословима и у целини узрокује негативне ефекте за целу привреду**.

II. Главна негативна решења у Нацрту закона о ревизији су:

1. Чланом 12. Нацрта закона о ревизији, предложено је ослобађање полагања теоријског дела испита за стицање звања овлашћени ревизор, поред осталог за „лице које има диплому универзитета, **као и за лице које има сертификат професионалног тела које је члан међународне или европске федерације рачуновођа**“. Оваква норма супротна је члану 9. Осме Директиве ЕУ која дозвољава одступање од обавезе полагања теоријског испита уколико је лице положило факултетски испит или његов еквивалент или поседује диплому универзитета или еквивалентну квалификацију из једног или више предмета који су наведени у тој директиви. Међутим, предложено признање теоријског дела испита за лица која имају сертификат „професионалног тела“, тј. квази удружења грађана (СРРС), представља најгрубљи вид ниподаштавања факултетских диплома и њиховог изједначавања са разним потврдама о похађању „ad hoc“ курсева СРРС. Тако ћемо добити велики број неписмених или полуписмених ревизора са „професионалним квалификацијама – професионалног тела“ који ће још више компромитовати ову професију, већ компромитовану захваљујући раније додељеним сертификатима истог „професионалног тела“.

2. У Нацрту закона о ревизији, поред Коморе овлашћених ревизора, планира се оснивање новог државног надзорног тела – Одбора за јавни надзор који оснива Влада Републике Србије, који би требало

да буде независно тело јавног надзора над Комором овлашћених ревизора, друштвима за ревизију, самосталним ревизорима и лиценцираним овлашћеним ревизорима. Сматрамо да је ово тело непотребно из најмање два разлога. Прво, зато што ће тај одбор бити финансиран из буџета, тј. на терет буџетског дефицита, а корист од његовог рада биће слична користи коју смо имали од досадашње Националне комисије за рачуноводство. Друго, што то тело, на начин на који ће бити формирано и финансирано не може бити независно, како налаже Осма Директива ЕУ. Према томе, ово тело треба да формирају чланице Коморе овлашћених ревизора у оквиру те коморе.

3. Посебан нонсенс представљају одредбе члана 16. ст. 2. и 3. Нацрта закона о ревизији, којима је прописано да се у „Службеном гласнику РС“ не објављује превод Међународних стандарда ревизије (МСР), већ само решење о утврђивању тог превода, а да ће потпуне текстове превода стандарда у својим публикацијама објављивати „професионално тело“ (СРРС).

Давање „бланко“ овлашћења квази удружењу грађана да објављује прописе који се примењују на основу закона у својим публикацијама мимо објављивања у „Службеном гласнику РС“ супротно је одредбама члан 196. Устава Републике Србије, којим је прописано да се закони и сви други подзаконски акти објављују у Републичком службеном гласнику. Такође, то је у супротности и са правном регулативом ЕУ, која обавезује да се сви прописи у примени објављују на интернету и да су доступни бесплатно свим корисницима.

Међутим, код нас предложене законске одредбе служе за комерцијалну промоцију издања приватних издавача Међународних стандарда ревизије, јер сада превод тих стандарда издаје квази удружење грађана (СРРС) и продаје их по цени од 18.000,00 динара.

4. Предложено решење у члану 35. Нацрта закона о ревизији да се сваке седме године врши ро-

тација овлашћеног ревизора код ревизије јавних друштава супротна је одредбама члана 54. Закона о тржишту капитала, којим је прописано да „*правно лице које обавља ревизију може обавити највише пет узастопних ревизија годишњих финансијских извештаја код истог јавног друштва*“. Предлогом да се сваке седме године врши само ротација овлашћеног ревизора у оквиру истог предузећа за ревизију, уместо ротације предузећа за ревизију, дају се привилегије малом броју предузећа за ревизију која имају препоруку Комисије за хартије од вредности да могу да обављају ревизију јавних друштава неограничено дуго.

III. Закључне напомене

Узимајући у обзир претходно наведена негативна решења у нацртима закона о рачуноводству и ревизији предлагемо да се ти нацрти не усвоје и да се приступи изменама и допунама постојећег закона, као што је то урађено код Закона о ПДВ, Закона о акцизама, Закона о порезу на добит правних лица и др.

Међутим, у случају да се Влада определи за усвајање предложених нацрта, наша сугестија била би да се ипак поступи транспарентно и у прелазним и завршним одредбама Закона о рачуноводству дода следећа одредба:

„До објављивања превода МСФИ за МСЕ у „Службеном гласнику РС“, превод тих стандарда може се једино купити код издавача СРРС по цени од 60,00 евра“.

У прелазним и завршним одредбама Закона о ревизији требало би прописати следеће:

„Због тога што је овим законом прописано да се превод Међународних стандарда ревизије неће никада објавити у „Службеном гласнику РС“, превод тих стандарда једино се може купити код издавача СРРС по цени од 18.000,00 динара“.